

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 20.04.2023 r.

Znak: ZPS-3.431.4.4.2022.EG

**Pani
Barbara Jaskierska
Przewodnicząca Zarządu
Koła w Szczecinie
Polskiego Stowarzyszenia na rzecz
Osób z Niepełnosprawnością
Intelektualną
Środowiskowy Dom Samopomocy
w Szczecinie**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 22 pkt 9 oraz art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej¹ i rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej² zespół inspektorów Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie przeprowadził w dniach 6-9 grudnia 2022 r. kontrolę kompleksową w Środowiskowym Domu Samopomocy w Szczecinie. Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące organizacji i funkcjonowania ww. jednostki, w okresie od 1 stycznia 2021 r. do dnia kontroli.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym bez zastrzeżeń w dniu 16 lutego 2023 r., przedstawiam Pani wystąpienie pokontrolne.

Działalność Środowiskowego Domu Samopomocy w Szczecinie w zakresie objętym kontrolą oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami³.

Skontrolowany środowiskowy dom samopomocy prowadzony jest przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Szczecinie, na podstawie zlecenia przez Prezydenta Miasta Szczecin realizacji zadania publicznego. Kontrolowana jednostka jest elementem systemu rehabilitacji zawodowej i społecznej prowadzonego przez PSONI Koło w Szczecinie.

Zgodnie z dokumentacją programową Środowiskowy Dom Samopomocy w Szczecinie jest ośrodkiem wsparcia dziennego typu B, przeznaczonym dla osób niepełnosprawnych intelektualnie. Organizację i zadania jednostki regulują: Statut, Regulamin organizacyjny, Program działalności oraz plany pracy na dany rok, opracowane w uzgodnieniu z Wojewodą Zachodniopomorskim oraz zatwierdzone przez jednostkę zlecającą – stosownie do zapisów § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy⁴.

¹ Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 2285

³ Przyjęto 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna.

⁴ Dz.U. z 2020 z poz. 249

Kontrolowana jednostka dysponuje łącznie 56 miejscami, z czego 38 miejsc jest w obiekcie przy ul. Rostockiej 125 i 18 miejsc w obiekcie przy ul. Orzechowej 1. Liczba miejsc jest zgodna z § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Ośrodek przeznaczony jest dla mieszkańców Gminy Miasto Szczecin.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Szczecinie świadczy usługi w ramach indywidualnych i zespołowych treningów w zakresie samoobsługi i funkcjonowania w życiu społecznym, zgodnie z art. 51a ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, jak również poradnictwo psychologiczne. Zakres działań wspierająco-aktywizujących obejmuje codzienne treningi umiejętności społecznych i kompetencji życiowych oraz rehabilitację społeczną, terapię zajęciową i rozwój zainteresowań. W *Dziennym planie zajęć* przewidzianych jest 6 godzin dziennie zajęć z uczestnikami, stosownie do zapisów § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Na podstawie weryfikacji dokumentacji indywidualnej uczestników nie wniesiono uwag, co do zasadności skierowania tych osób do ośrodka. Na dzień rozpoczęcia kontroli uczestnikami Środowiskowego Domu Samopomocy w Szczecinie było 46 osób zakwalifikowanych jako osoby z niepełnosprawnościami sprzężonymi. W toku kontroli stwierdzono, że osoby te posiadały wymagane orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności wraz ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz wskazaniem dwóch lub trzech symboli niepełnosprawności.

Zgodnie z § 12 ust. 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy wskaźnik zatrudnienia zespołu wspierająco-aktywizującego powinien wynosić nie mniej niż 1 etat na 7 uczestników w domu typu A oraz nie mniej niż 1 etat na 5 uczestników w domu typu B lub C. W przypadku uczestników z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub spektrum autyzmu wskaźnik zatrudnienia zespołu wynosi nie mniej niż 1 etat na 3 osoby (§ 12 ust. 1a cyt. rozporządzenia). Wyliczony w powyższy sposób wymagany wskaźnik zatrudnienia zespołu wspierająco-aktywizującego w kontrolowanej jednostce w odniesieniu do składu osobowego uczestników na dzień kontroli powinien wynosić 17,13 etatu. Na dzień kontroli zatrudnienie zespołu wspierająco-aktywizującego wynosiło łącznie 14,55 etatu.

Należy zatem stwierdzić, że wskaźnik zatrudnienia zespołu wspierająco-aktywizującego w kontrolowanej placówce nie jest zgodny z wymogami standardu.

Nie wniesiono uwag, co do przygotowania zawodowego i stażu pracy kierownika domu oraz pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego, w odniesieniu do stanowisk zajmowanych przez te osoby. Pracownicy realizujący treningi umiejętności społecznych posiadali przeszkolenie i doświadczenie w tym zakresie, zgodnie z § 11 ust. 2 pkt 1, 2 i 3 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy oraz przeszkolenie w zakresie treningu umiejętności komunikacyjnych z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się, wymagane na podstawie § 23 ust.2 ww. rozporządzenia.

Częstotliwość oraz tematyka spotkań zespołu odpowiada wymogom określonym w § 13 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. W okresie objętym kontrolą dla pracowników Środowiskowego Domu Samopomocy w Szczecinie organizowane były szkolenia oraz zajęcia w zakresie tematycznym dotyczącym funkcjonowania Domu, zgodnie z § 23 ust. 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Działalność Środowiskowego Domu Samopomocy w Szczecinie prowadzona jest w dwóch obiektach: przy ul. Rostockiej 125 oraz przy ul. Orzechowej 1. Oba obiekty zlokalizowane są w miejscach zapewniających spokój i bezpieczeństwo uczestnikom zajęć.

W toku kontroli stwierdzono, że struktura pomieszczeń przeznaczonych na realizację zadań merytorycznych w obiekcie przy ul. Rostockiej 125 odpowiada wymogom określonym w § 18 pkt 5 przywołanego rozporządzenia, natomiast w obiekcie przy ul. Orzechowej 1 podczas kontroli brak było wyodrębnionego pokoju do indywidualnego poradnictwa, który mógłby służyć także jako pokój do wyciszeń, wymaganego na podstawie § 18 pkt 5 lit c. rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy oraz toalety dla personelu wymaganej na podstawie § 18 pkt 5 lit. g ww. rozporządzenia. Pismem z 27 lutego 2023 r. poinformowała Pani o utworzeniu wymaganych pomieszczeń, przesyłając dokumentację fotograficzną. Odstępuję zatem od wydania zaleceń w tym zakresie.

Warunki wskazane w § 18 pkt 2 cyt. rozporządzenia, dotyczące minimalnej powierzchni, jaka powinna przypadać na jednego uczestnika zostały spełnione w obu obiektach. Pomieszczenia wyposażono w meble, sprzęty i artykuły niezbędne do prowadzonych w nich zajęć wspierająco-aktywizujących oraz udogodnienia dla osób niepełnosprawnych.

Podstawowymi usługami świadczonymi przez ŚDS są treningi funkcjonowania w codziennym życiu, terapia zajęciowa, poradnictwo psychologiczne, terapia ruchowa oraz pomoc w załatwianiu spraw uczestników, w tym zdrowotnych i urzędowych. Treningi realizowane są zgodnie z potrzebami określonymi w indywidualnych planach postępowania wspierająco-aktywizującego, w formie indywidualnej lub grupowej.

Podczas analizy dzienników pracy ustalono, że zakres zajęć obejmuje tematykę poszczególnych pracowni, treningi umiejętności społecznych oraz nabywania kompetencji życiowych wskazywane w przedmiotowym rozporządzeniu. Dom współpracuje z pozostałymi placówkami Koła: Międzygminnym Zakładem Aktywności Zawodowej, Warsztatem Terapii Zajęciowej, Ośrodkiem Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczym, Centrum Małego Dziecka, Mieszkaniami Chronionym, Ośrodkiem Oparcia Społecznego. Dzięki tej współpracy uczestnicy ŚDS mają możliwość korzystania z kompleksowej pomocy świadczonej przez Stowarzyszenie, w tym z profesjonalnych porad oraz specjalistycznego sprzętu.

Skontrolowana dokumentacja indywidualna uczestników oraz dokumentacja zbiorcza spełnia wymogi określone w § 24 przywołanego rozporządzenia. Indywidualny plan postępowania wspierająco-aktywizującego był realizowany w porozumieniu z uczestnikiem lub jego opiekunem, stosownie do zapisów § 13 ust. 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Przyczyną wskazanej nieprawidłowości dotyczącej braku wymaganego wskaźnika zatrudnienia był brak osób chętnych do zatrudnienia w ŚDS, spełniających odpowiednie kwalifikacje przy dużej liczbie uczestników z niepełnosprawnościami sprzężonymi oraz przeoczenie, co skutkowało niespełnieniem standardów wskazanych w rozporządzeniu w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Zgodnie z § 4 ust. 2 Regulaminu organizacyjnego ŚDS kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy kieruje merytoryczną pracą placówki. Nadzór nad funkcjonowaniem środowiskowego domu samopomocy sprawuje Zarząd Koła PSONI w Szczecinie.

W związku z ustaleniami kontroli, na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej

zalecam

jako zalecenie znaczące:

- dostosowanie wskaźnika zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego do standardów określonych w § 12 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej jednostka kontrolowana, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, może zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia.

Proszę o przekazanie informacji o sposobie realizacji powyższego zalecenia w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

- właściwy podpis na oryginale -

Do wiadomości:

Pan

Piotr Krzystek

Prezydent Miasta Szczecin